

І. І. Марусенко, І. С. Зігунова

*Сумський державний педагогічний
університет імені А.С.Макаренка*

ТЕНДЕНЦІЇ РЕЛІГІЙНОГО ТУРИЗМУ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

В даній статті розповідається історія релігійного туризму та розвиток паломництва. Досліджуються основні моменти попиту на паломницькі тури та розглянуті релігійні пам'ятки Сумщини.

Ключові слова: релігійний туризм, паломництво, туристський потенціал.

This article tells the history of religious tourism and the development of pilgrimage. The main points of demand for pilgrimage tours and religious monuments of Sumy region are studied.

Key words: religious tourism, pilgrimage, tourist potential.

Актуальність. В сучасному світі релігійний туризм має великий попит, а отже, сама тема паломництва як культурного феномена набуває все більшої актуальності. Природно, що приводом для появи паломництва послужила релігійна мотивація. Пройшли десятиліття знищення релігії, і зараз виникла величезна потреба в здобутті релігійних сакральних цінностей. Данна тенденція простежується зараз практично у всіх сферах людського життя.

Теоретикоконцептуальною основою наукового дослідження релігійного простору слугували праці таких дослідників: Яроцький П. Л. та Дусенко С. В., Задвірний В.Л., Юдін А.В., Жданов Н. С., Бабкін А. В., Фернандес К., Зорін І. В., Лучицька С. І., Любіцева О. О., Романчук С. П. та інші.

Мета статті – визначити особливості розвитку релігійного туризму на території Сумської області, а також історичний огляд основних релігійних пам'яток.

Виклад основного матеріалу. Історія релігійного туризму, безсумнівно, дуже багата. Саме паломництво, можна по праву вважати самим найдавнішим видом туризму. Історія релігії зберегла для нащадків величезну кількість релігійних культових пам'яток, якими просто не можливо не захоплюватися. Все це говорить про те, що назріває феномен релігійності, а отже, паломництва.

У багатьох релігіях паломництво обов'язкове, в тому числі в епоху Христа (це описано і в Євангелії) для правдивого іудея, єврея, було обов'язковим приходити в Єрусалим, в храм Соломона, по можливості на Великдень або на інше велике свято, і Спаситель якраз тричі за час своєї проповіді, як він тричі на Великдень прагне до Єрусалиму і туди приходить [1].

Паломництва, як такі, є у всіх напрямках, за урахуванням того, що ні будь-яка мета може бути прийнятною для всіх гілок християнства. У список офіційних паломництв, наприклад, в католицькій Церкві входять далеко не всі ті місця, які реально служать місцем паломництва [2].

З паломництвом пов'язувалася ідея відпущення гріхів: підеш в Єрусалим – станеш чистий. Прийняти це справжня християнська душа не могла, тому що тоді прощення гріхів стає якимось механізмом, а паломництво таким важелем, а Єрусалим точкою опори. Але це порушує свободу Бога і свободу людини [3].

Паломницький рух розширюється в XV-XVII століттях. Саме тоді, з'явилися ті, хто вирушав на Святу землю для зовсім інших цілей. Релігійний туризм служив лише прикриттям для реалізації своїх інтересів, часом дуже далеких від віросповідання. Одні відправлялись для вступу в лицарі, другі для політичного і військового шпигунства, і.т.д.

Функції релігійного туризму: інтеграційна; комунікаційна; регулятивна; світоглядна; духовно-просвітницька, або теологічна; рекреаційна, або терапевтична; естетична; пізнавальна; компенсаційна; соціальна, чи соціокультурна; зближення народів.

Релігійний туризм перетворився на важливу складову сучасної індустрії туризму. Собори, мечеті, культові музеї і духовні центри – це туристичні об'єкти, популярність яких постійно зростає. На ринку туристичних послуг з'являються фірми, що спеціалізуються на організації релігійно-знавчих і паломницьких турів. Протягом останніх трьох-чотирьох років відчутно збільшилось число туристів, що здійснюють паломництво до православних святинь України і виїждять в інші країни з релігійно-знавчою метою.

Так, Білопільщина – досить молодий за виміром історичного часу край. І її існування розпочинається з другої половини XVII ст. – від заснування Слобідської

України. Будівництво першої дерев'яної соборної церкви Різдва Пресвятої Богородиці припадає ще на час побудови фортеці Крига у 1672 році. Спорудження ж кам'яного храму тривало десять років – із 1817 по 1827 роки. Зведений на центральній площі міста Собор височів над усіма храмами міста Білопілья. За свою історію храм пережив багато: війни, знищення і нове народження. Усередині церкви є безліч цінних реліквій, які будуть цікаві допитливим туристам. У 1939 році храм було знищено [4].

Тільки у 2000 році церква знову відкрила двері для парафіян. Незважаючи на непрості події, храм зберіг унікальні реліквії: ікони XV століття, книги XVII століття, а також кипарисовий хрест великомучеників.

Стосовно міста Конотоп аналогічну роботу ніхто з дослідників та науковців не проводив, хоча сьогодні Конотоп є багатоконфесійним містом. На території Конотопської міської ради офіційно функціонує 12 конфесій, які представляють 29 релігійних громад. За різноманітністю конфесій, кількістю громад, чисельністю в них прихожан християнські громади міста (православні, католики та протестанти) є такими, що лідирують.

Пропонована робота присвячена деяким аспектам історії церкви Успіння Пресвятої Богородиці у давньому слобожанському місті Охтирка. Успенська церква була однією з найдавніших у місті. Відомо, що дерев'яний храм був збудований ще у 1666 р. Кам'яну церкву, яка була першою кам'яною спорудою в місті, було зведено в 1728-1738 рр. на кошти полковника Охтирського слобідського козацького полку Олексія Леонтійовича Лесевицького. Також відомо про дві усипальні у самій церкві, які належали роду Лесевицьких. Ними користувались і у 1910-ті роки. В ті часі кам'яне будівництво для Слобожанщини ще було характерним, але складалася доволі цікава конкуренція між двома парафіями. Відомі факти про

те, що будівництво храмів Троїцького монастиря, що зводилися коштом Тимофія Осиповича Надаржинського, і собору Успіння, що зводився в місті, переслідували мету взяти перевагу у храмобудівництві [3].

Відомо, що при спорудженні було використано унікальне поєднання двох типів храмів, а саме христовобанного та дев'ятидільного. Для більш точного опису використаємо відомості, що згадуються у творі Д.Г. Гумілевського (Філарета): «В нем три престола в ряд: главный – в честь Успения Богоматери, южный 95 – в честь Воскресения Христова, северный – в честь Рождества Христова. Под нижними сводами храма есть еще престол во имя Алексея человека Божиего, ангела создателя храма. Живопись главного иконостаса – в греческом вкусе и правильная, дышит жизнью и величием, это работа украинского художника, известного в предании под именем Владимира» [3, с. 267].

Висновки. Культові споруди мають історичну, культурну, архітектурну та духовну цінність. Вони належать до пожежонебезпечних будівель і є об'єктами з масовим перебуванням людей.

Список використаних джерел

1. Сотник О. М. Це – наша історія. Олександр Миколайович Сотник. Суми: Собор, 1999. 136 с.
2. Сотник О. М. Сумщина християнська. Олександр Миколайович Сотник. Суми: Козацький вал, 2000. 140 с.
3. Борисова, О.В. Соціальна антропологія : навчальний посібник. Київ: Кондор видавництво. 2016. 224 с.
4. Панченко, С.А. Феномен релігійного туризму і паломництва в культурологічному вимірі. Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство. Вип. II (9).2017. 63–67